

Twisteløsningsnemnda

Vedtaksdato
30.04.2024

Møtedato
25.04.2024

Vår referanse
2024/34

Saksbehandler
Maria Schilvold

SAK NR 43/24 I TVISTELØSNINGSNEMNDA

Sakens tema

Søknad om å etablere felles representasjonsordning for de norske selskapene i konsernet, jf. representasjonsforskriften § 49, og søknad om unntak fra reglene om ansattes rett til representasjon i styrende organer i form av gjennomgående styrerepresentasjon i de norske selskapene i konsernet, jf. representasjonsforskriften § 46.

Selskap

Stiftelsen Norges Geotekniske Institutt og Norges Geotekniske Institutt AS

Nemndas sammensetning

Anne Marie Due, leder
Silje Hassellund Solberg, LO
Silje Stadheim Almestrand, NHO

Vedtak

Etter stiftelsesloven § 42 første ledd, jf. aksjeloven § 6-5 og stiftelsesloven § 41 fjerde ledd, jf. representasjonsforskriften §§ 46 og 49, godkjenner Twisteløsningsnemnda følgende konsern- og valgordning for Stiftelsen Norges Geotekniske Institutt og norske datterselskaper av denne:

- I. Ansatte i Stiftelsen Norges Geotekniske Institutt og norske datterselskaper av Stiftelsen Norges Geotekniske Institutt, har stemmerett og er valgbare til styret i Stiftelsen Norges Geotekniske Institutt.
- II. De som velges skal være ansattes representanter til styret både i Stiftelsen Norges Geotekniske Institutt og Norges Geotekniske Institutt AS.
- III. De ansatte i Stiftelsen Norges Geotekniske Institutt og Norges Geotekniske Institutt AS skal sikres representasjon i eget styre ved at det skal velges minst ett styremedlem med varamedlem fra hvert av disse selskapene som har ansatte.

- IV. Etablerer eller overtar konsernet nye selskaper eller bedrifter i Norge, forutsettes de ansatte i disse å bli innlemmet i den felles representasjonsordningen.
- V. Ellers gjelder stiftelseslovens og aksjelovens regler om ansatterepresentasjon i styrende organer og representasjonsforskriftens bestemmelser om gjennomføring av valg.
- VI. Ved vesentlige endringer forutsettes det at det sendes ny søknad til Tvisteløsningsnemnda.
- VII. Godkjenningen gjelder inntil videre, jf. representasjonsforskriften §§ 46 sjette ledd og 49 femte ledd.

Ordningen trer i kraft fra nemndas vedtak kommer fram til mottaker.

Sakens bakgrunn

I brev datert 15. februar 2024 fremsatte Stiftelsen Norges Geotekniske Institutt («Stiftelsen») og dens datterselskaper («NGI-konsernet») v/advokat André Istad Johansen søknad om å etablere felles representasjonsordning for de norske selskapene i konsernet og søknad om gjennomgående styrerepresentasjon for de norske selskapene i konsernet.

Konsernets struktur

Stiftelsen ble opprettet 1. januar 1953, den gang som et forskningsinstitutt underlagt Norges Teknisk-Naturvitenskapelige Forskningsråd. I 1985 ble Stiftelsen omgjort til selvstendig næringsdrivende stiftelse. Stiftelsen er et privat, uavhengig forskningsinstitutt innen geoteknikk og andre ingeniørrettede geofag med internasjonalt virkeområde.

Den 1. januar 2024 implementerte Stiftelsen en konsernmodell, hvor den operative virksomheten ble overført fra Stiftelsen til det nyopprettede heleide datterselskapet Norges Geotekniske Institutt AS («NGI AS»). Samtidig ble aksjene i Stiftelsens heleide utenlandske datterselskaper NGI Perth Holding Pte, NGI Perth Pte og NGI Huston Ltd overført fra Stiftelsen til NGI AS. Stiftelsen har også 50 prosent eierskap i selskapet Campus Ullevål AS. Dette selskapet har ingen ansatte og eierskapet er ikke endret som følge av konsernetableringen. Etter overføringen av den operative virksomheten har alle Stiftelsens 347 ansatte blitt overført til NGI AS. Stiftelsen har ikke lenger noen ansatte. Det er 20 ansatte i NGI Perth Pte og 33 ansatte i NGI Huston Ltd.

Stiftelsens primærmotiv for etablering av en konsernmodell er risikoskjerming knyttet til ansvar som kan oppstå gjennom den operasjonelle og kommersielle virksomheten.

Ansatterepresentasjon i konsernet

I forbindelse med overgangen til konsernmodell er det inngått tre avtaler om ansatterepresentasjon mellom ledelsen og de lokale fagforeningene Tekna, NITO og P79 ("fagforeningene"). Det er oppgitt at fagforeningene representerer et flertall av de ansatte i konsernet, også når ansatte i utenlandske datterselskaper medregnes.

Det er for det første inngått en ordinær avtale mellom NGI AS og fagforeningene om utvidet styrerepresentasjon i NGI AS i stedet for bedriftsforsamling, jf. aksjeloven § 6-4 tredje ledd, jf. § 6-35 andre ledd og representasjonsforskriften § 41.

For det andre er det i medhold av representasjonsforskriften § 44 inngått en tidsbegrenset avtale mellom NGI AS og fagforeningene om at sittende ansatterepresentanter i Stiftelsen med varamedlemmer skal fortsette som ansattrepresentanter i NGI AS ut sin funksjonstid for å sikre kontinuitet i ansatterepresentasjon gjennom prosessen med konsernetablering. Avtalen er tiltrådt av Stiftelsen.

For det tredje er det i medhold av representasjonsforskriften § 44 også inngått en tidsbegrenset avtale mellom Stiftelsen, NGI AS og fagforeningene om at de sittende ansatterepresentantene i Stiftelsen med varamedlemmer også fortsetter som ansatterepresentanter i Stiftelsen ut sin funksjonstid, også etter at deres ansettelsesforhold er overført til NGI AS. Avtalen er inngått fordi partene er enige om at det er ønskelig og riktig med en konsernordning for ansatterepresentasjon med gjennomgående styrerepresentasjon

som omfatter de norske selskapene i NGI-konsernet. Det er oppgitt at den utvidede styrerepresentasjonen som følger av avtalen om ikke å opprette bedriftsforsamling i NGI AS også skal gjelde i styret i Stiftelsen.

Stiftelsen har frem til nå hatt en modell for ansatterepresentasjon hvor Stiftelsens ansatte har vært stemmeberettigede og valgbare til Stiftelsens styre. Ledelsen og de tillitsvalgte har opplevd at dette har fungert godt, og at denne modellen har ivaretatt de ansattes interesser også når det gjelder øvrige deler av konsernet. Partene ønsker derfor å fortsette med en slik modell innenfor rammen av en konsernordning for den norske delen av virksomheten, basert på en norsk modell for ansatterepresentasjon.

Begrunnelse for søknaden

Som begrunnelse for at det kun er de norske selskapene i konsernet som skal inngå i konsernordningen oppgis at det ville by på en rekke praktiske og kostnadsmessige utfordringer som ikke står i forhold til de utenlandske datterselskaperes størrelse og antall ansatte, dersom disse selskapene også skulle omfattes. Som eksempler nevnes planlegging og gjennomføring av valg i flere land, og at deltakelse på styremøter (som det er uttalt at skal være fysiske) vil bli utfordrende for representanter fra utenlandske datterselskaper pga. svært lang avstand. Samtidig nevnes det i søknaden at det er et betydelig innslag av ansatte med utenlandsk bakgrunn også i den norske delen av konsernet, og at NGIs operasjonelle virksomhet er internasjonalt rettet. Det nevnes videre at tidligere ansatterepresentanter i Stiftelsen har hatt et internasjonalt perspektiv og sett virksomheten som en helhet, slik at både norske og utenlandske ansattes interesser har blitt ivaretatt, og at det er ingen grunn til å tro at dette vil endre seg.

Som begrunnelse for at man ønsker gjennomgående styrerepresentasjon i Stiftelsen og NGI AS oppgis at dette vil gi trygghet for at de samme representantene har innsikt i alle saker som gjelder NGI-konsernet og at konsernstyret er best mulig rustet til å treffe beslutninger av betydning for den operative virksomheten. Videre mener Stiftelsen og NGI AS at gjennomgående styrerepresentasjon i de to selskapene vil bidra til å forenkle selve valget av representanter, noe som vurderes som svært viktig for at de ansatte skal engasjere seg i valget og at prosessen ikke blir for kompleks. Stiftelsen og NGI AS mener også at effektivitetshensyn taler for en ordning med gjennomgående styrerepresentasjon.

Etablering av en varig delkonsernordning med gjennomgående styrerepresentasjon som omfatter de norske selskapene i konsernet krever godkjenning fra Tvisteløsningsnemnda, og det er bakgrunnen for foreliggende søknad.

Sakens dokumenter

Stiftelsen og dens datterselskaper sendte søknaden til nemnda elektronisk den 15. februar 2024. I tillegg har Sekretariatet for Tvisteløsningsnemnda mottatt ytterligere opplysninger i en e-post av 12. april 2024. Av relevans for saken er også referat fra telefonsamtale mellom Sekretariatet for Tvisteløsningsnemnda og advokat André Istad Johansen den 12. mars 2024.

Nemndas begrunnelse

De ansattes rett til representasjon i stiftelser er regulert i stiftelsesloven §§ 41 og 42. Av § 42 første ledd følger det at aksjeloven § 6-5 gjelder tilsvarende for næringsdrivende stiftelser

som nevnt i stiftelsesloven § 4 annet ledd bokstav c så vidt gjelder næringsvirksomhet. Dette er stiftelser som på grunn av avtale, eller som eier av aksjer eller selskapsandeler, har bestemmende innflytelse over næringsvirksomhet utenfor stiftelsen. Stiftelsen i foreliggende sak er å anse som en slik næringsdrivende stiftelse etter § 4 annet ledd bokstav c. Det følger videre av stiftelsesloven § 41 fjerde ledd med videre henvisninger at representasjonsforskriften gjelder.

Twisteløsningsnemnda har, i henhold til representasjonsforskriften § 45, kompetanse til å behandle søknad om unntak fra reglene om ansattes rett til representasjon i styrende organer, søknad om å etablere felles representasjonsordninger og klager på valg. Forskrift 16. desember 2005 nr. 1569 om tvisteløsningsnemnd etter arbeidsmiljøloven gjelder. Etter forskriftens § 2 første ledd settes nemnda med leder og to faste medlemmer.

Søknaden her gjelder etablering av en delkonsernordning med gjennomgående styrerepresentasjon for de norske selskapene i NGI-konsernet.

Søknad om etablering av felles representasjonsordning for de norske selskapene i konsernet

Etter aksjeloven § 6-5 første ledd og representasjonsforskriften § 42 kan et konsern, et flertall av de ansatte eller lokale fagforeninger som representerer et flertall av de ansatte i konsernet inngå avtale om å etablere en felles representasjonsordning, også kalt konsernordning, som innebærer at alle ansatte i konsernet er stemmeberettigede og valgbare ved valg til morselskapets styre eller bedriftsforsamling, jf. aksjeloven § 6-5 og allmennaksjeloven § 6-5 og § 6-35. I foreliggende tilfelle ønsker man en slik ordning kun for den norske delen av konsernet, og det er derfor ikke anledning for partene til å avtale dette lokalt som en permanent ordning.

Det følger imidlertid av aksjeloven § 6-5 fjerde ledd at «Kongen kan bestemme at paragrafen her skal gjelde for deler av et konsern eller slik gruppe». Videre følger det av representasjonsforskriften § 49 første ledd at dersom et selskap tilhører et konsern eller annen gruppe foretak som er knyttet sammen gjennom eierinteresser eller felles ledelse, og vilkårene for å inngå avtale etter § 42 ikke er oppfylt, kan nemnda fastsette særlige ordninger for konsernet eller gruppen, jf. aksjeloven § 6-5 og § 6-35, og allmennaksjeloven § 6-5 og § 6-35 sjette ledd. Nemnda kan videre sette vilkår for vedtaket, jf. representasjonsforskriften § 49 tredje ledd.

Etter representasjonsforskriften § 50 første ledd kan søknad om å etablere felles representasjonsordning fremmes av konsernet, gruppen, et flertall av de ansatte eller lokal fagforening som representerer et flertall av de ansatte. I foreliggende tilfelle er søknaden fremmet av advokat André Istad Johansen, på vegne av Stiftelsen og dens datterselskaper, og er dermed fremmet i samsvar med § 50 første ledd.

Nemnda har enstemmig kommet til at søknaden om felles representasjonsordning for de ansatte i Stiftelsen og dens norske datterselskaper innvilges.

Nemnda har i vurderingen lagt vekt på at det er bred enighet om ordningen mellom Stiftelsen, NGI AS og fagforeningene. Videre har nemnda lagt vekt på at 86 prosent av de

ansatte er ansatt i den norske delen av konsernet, slik at den klart største andelen av de ansatte i konsernet vil være omfattet av ordningen.

Søknad om gjennomgående styrerepresentasjon i Stiftelsen og NGI AS

Etter representasjonsforskriften § 43 første ledd bokstav a kan konsernet og et flertall av de ansatte i konsernet eller lokale fagforeninger som representerer et flertall av de ansatte i konsernet ved felles representasjonsordning inngå skriftlig avtale om såkalt «gjennomgående styrerepresentasjon» for de ansattevalgte styremedlemmer, observatører og varamedlemmer. Dette innebærer at de ansattes representanter i konsernstyret også uten særskilt valg skal være de ansattes representanter i konsernets datterselskaper, og utgjør dermed et unntak fra det grunnleggende prinsippet i representasjonsregelverket om at ansatterepresentantene i et selskap skal «velges av og blant de ansatte», se f.eks. aksjeloven § 6-4.

Avtaleadgangen i representasjonsforskriften § 43 gjelder i de tilfeller der det i tråd med § 42 er avtalt å etablere en felles representasjonsordning (konsernordning) som innebærer at «alle ansatte i konsernet» er stemmeberettigede og valgbare ved valg til morselskapets styre eller bedriftsforsamling. I foreliggende sak har Stiftelsen og NGI AS søkt om, og fått innvilget, en felles representasjonsordning hvor kun en del av de ansatte i konsernet er stemmeberettigede og valgbare til morselskapets styre. Partene har derfor ikke adgang til å avtale lokalt at det skal være gjennomgående styrerepresentasjon kun i de selskapene som skal inngå i delkonsernordningen. Dette er bakgrunnen for søknaden.

Twisteløsningsnemnda kan etter representasjonsforskriften § 46 første ledd gi helt eller delvis unntak fra reglene i aksjeloven eller allmennaksjeloven om ansattes rett til representasjon i styrende organer, eller reglene i representasjonsforskriften, dersom reglene vil medføre vesentlige ulemper eller er uhensiktsmessig for gjennomføringen av de ansattes rett til representasjon. Nemnda kan sette vilkår for vedtaket, jf. tredje ledd.

Nemnda kan til enhver tid oppheve eller endre vedtaket dersom vilkårene ikke oppfylles eller forholdene endrer seg, jf. representasjonsforskriften § 46 femte ledd.

Etter representasjonsforskriften § 47 første ledd kan søknad om unntak fremmes av selskapet, et flertall av de ansatte eller lokal fagforening. I foreliggende tilfelle er søknaden fremmet av advokat André Istad Johansen, på vegne av Stiftelsen og dens datterselskaper, og er dermed fremmet i samsvar med § 47 første ledd.

Nemnda har enstemmig kommet til at søknaden innvilges.

Nemnda legger vekt på at utgangspunktet om at de ansatte skal velges av og blant de ansatte i Stiftelsen og NGI AS vil være uhensiktsmessig for gjennomføringen av de ansattes rett til representasjon, da man vil måtte gjennomføre to valg av ansatterepresentanter fra NGI AS, all den tid Stiftelsen ikke har noen ansatte. Nemnda mener dermed det vil være mer effektivt med gjennomgående styrerepresentasjon. Videre viser nemnda til at det er bred enighet mellom de norske selskapene i NGI-konsernet og de lokale tillitsvalgte om ordningen, og de tillitsvalgte har også gitt sin tilslutning til søknaden. Slik konsernstrukturen

er i dag, uten noen ansatte i Stiftelsen, og med kun ett norsk datterselskap med ansatte (NGI AS), vil gjennomgående styrerepresentasjon ikke påvirke de ansatte i NGI AS sin representasjon i eget styre, men kun gi dem representasjon i Stiftelsens styre i tillegg. Dette kan imidlertid endre seg dersom Stiftelsen igjen får ansatte, og nemnda setter derfor som vilkår for vedtaket at det skal velges inn styrerepresentanter fra hvert av de selskapene som har ansatte, slik at minst ett av styremedlemmene i hvert selskap som har ansatte vil være valgt blant selskapets egne ansatte.

Nemnda forutsetter at den gjennomgående styrerepresentasjonen gjennomføres ved at det avholdes ett samlet valg til Stiftelsen og NGI AS, slik at de som velges blir de ansattes representanter i begge styrene. I praksis kan dette gjennomføres ved at det holdes ett samlet valg til begge styrene, og at valget gjennomføres i valgkretser der hvert selskap er en valgkrets og velger minst ett styremedlem med varamedlemmer, jf. representasjonsforskriften § 17. En slik framgangsmåte sikrer at det velges minst ett styremedlem fra hvert av selskapene.

Tvisteløsningsnemnda

Anne Marie Due
Leder

30. april 2024

Til orientering:

Nemndas vedtak gjelder for ubestemt tid med mindre nemnda bestemmer noe annet, jf. representasjonsforskriften § 46 siste ledd og § 49 siste ledd.

Tvisteløsningsnemndas vedtak kan ikke påklages, jf. forskrift om tvisteløsningsnemnd etter arbeidsmiljøloven § 6.